

MUSEOAK ETA HEZKUNTZA GIPUZKOAN. KARTOGRAFIA HISTORIKO BAT

Tesiaren egilea: Ursula Luna Velasco

Unibertsitatea: Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU)

Saila: Artearen eta Musikaren Historia Saila

Tesi-zuzendaria: Iñaki Díaz Balerdi eta Alex Ibáñez-Etxeberria

Tesiaren laburpena:

Ikerketa honek Gipuzkoako Lurralde Historikoan ireki diren museoek hezkuntza-ekimenen historia aztertzen du, lehen museoa 1902an inauguratu zenetik —San Telmo Museoa— 2014 arte —ikerketako datuen jasotzea amaitu zen urtea—.

Lanak bi alderdi edo helburu desberdin planteatzen ditu. Alde batetik, aztergai izan den etapa historikoan inauguratu eta hezkuntza-ekimenak burutu dituzten museoek katalogo bat osatu da, deskribapen diakroniko bat eginez eta hiru aldagai nagusi oinarri izanik: hezkuntza-sailak, horien sorrera, izaera eta bertako lantaldeak aztertu dira; hezkuntza-ekimenak, jarduera eta materialen deskribapena desberdinu dira; eta publikoa, ekimen horien hartzaile diren bisitarien izaera eta horietako bakoitzari egokitutako ekimen motaren ikerketa egin baita. Era berean, bertatik jasotako emaitzetan oinarrituz, Gipuzkoako museoek hezkuntza-ekimenen historiaren fase-proposamen bat egin da, non 1902-2014 bitartean museo-hezkuntzak gure lurraldean izan dituen lau etapa desberdinu diren; etapa horiei izen metaforikoak egokitu zaizkielarik: *Loaldia* (1902-1980), *Esnatzea* (1980-1990), *Esplorazioa* (1990-2000) eta *Lasterketa* (2000-2014). Fase horietan bildu dira garai bakoitzean adierazgarriak diren ezaugarriak eta testuinguru historiko konkretuari erreferentzia egiten diotenak.

Beste alde batetik, ikerketak erreminta baten proposamena egiten du, hain zuzen ere museoetako hezkuntza-ekimenen eta publikoaren katalogaziorako fitxa bat. Izan ere, lanerako topatu den hutsunerik handiena dokumentazioaren gabezia oinarritu da, ikerketarako beharrezko informazioaren eskasia eta aurkitutako materialen adierazgarritasunik eza kontuan izanik. Hortaz, iraganeko hezkuntza-ekimen horiek ez ahaztu eta berreskuratzeko asmotan, zein etorkizunerako museo eta beste erakundeek lana errazteko helburuarekin, katalogazio-fitxa baten proposamena egin da. Horren bitartez, hezkuntza-ekimen horien galera gutxitu nahi da, eta komunak diren ezaugarri batzuen araberako sailkapen bat ziurtatu, hori guztia garrantzizkoa baita etorkizuneko ikerketetarako.

Ikerketa honek agerian utzi du Gipuzkoako museoetan hamarkadetan zehar burutu diren hezkuntza-ekimenen garrantzia eta adierazgarritasuna; gainera, nazioarteko eta estatuko testuinguru batean kokatu dira, ekimen horien jatorria, izaera eta eboluzioa ulertzeko kausa posibleak bilatuz. Azkenik, museoetako hezkuntza-alorrari eman zaion garrantzi eskasaren aurrean, funtzio horren beharra aldarrikatu nahi da, aldi berean iraganeko proiektu arrakastatsuak berreskuratu eta etorkizuneko ibilbidea era koherente eta zentzuzko batean egiteko tresnak eskainiz erakundeetako arduradunei, hezkuntza-sailei eta ikertzaileei.